No. 1022 Zaterdag 25 Juli 1903. 20ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.

BUREAUX VAN DIT BLAD
REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223
ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaai

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number sol fl. 0,20.

Curaçao, 24 Juli.

LEO XIII.

De Paus is dood! Als een zware slag, die ons opschrikt en een oogenblik verbijstert, viel deze treurmare ons op 't hart. Wij wilden het niet gelooven, zoo dikwijls reeds hadden valsche berichten getracht ons vrees aan te jagen, en telkens, Goddank, bleek het bericht onwaar. Maar thans! Na die opeenvolgende mededeelingen over de ziekte van Z. H., thans werden wij wel gedwongen de waarheid van deze tijding te erkennen.

Kardinaal Sanminiatelli, de nieuwbenoemde Camerlengo van het H. College, trad met de Kardinalen in de sterfkamer des Pausen. Hij naderde het praalbed en tikte met een ivoren hamer driemaal op het blanke voorhoofd van Z. H., telkens luider de woorden herhalend: JOACHIM VINCENT PECCI, leeft gij? Daarna wendde hij zich tot de kardinalen en sprak: „De Paus is gestorven." En van dit oogenblik werd de treurmare wijd en zijd verbreid en overal met droefheid vernomen.

De Paus is dood! De wereld verliest een groot man, de Kerk een roemrijk regeerend Opperhoofd, de Priesters een wijs en voorzichtig leidsman, de geloovigen een teeder zorgzamen vader.

De slag is gevallen en wordt zwaar gevoeld. Te meer, omdat dit wondervolle lange leven nog niet heenwees op het einde, maar zich steeds verder uitstrekte, als wilde het de lengte van een eeuw bereiken. Leo XIII is thans een andere eeuwigheid ingegaan, een onvergankelijke. Nu zijn jubeljaar gesloten was hier op aarde, steeg hij ten hemel om aldaar zonder ophouden te jubileeren in het glorierijk der gezaligde geesten.

Zijn leven outviel niet Hem, maar ons, toen Hij te leven aanving het leven van geluk en van liefde, het leven van bezit en aanschouwing van God, ons opperste Goed.

Het „Licht *aan* den Hemel" was Hij op aarde; zijn reine ziel heeft de wolken doorboord en is opgevlogen hooger en hooger: thans is Hij het „Licht *in* den Hemel". Zijn vlekkeloos voorhoofd straalt als van den Belijder door het zuiver licht der waarheid zijner leer, zijn gelaat schittert in de gloriekrans der martelaren als de geboeide van Christus in Petrus' kerker.

Zijn leven ontviel ons. Voor ons is dat volle, rijke leven afgesneden. Over ons is de dood gekomen, wij staan als in de schaduwen des doods, ons levenslicht is uitgedoofd, duisternis omringt ons. De ster, die ons leidde, is weggezonken aan de kimmen, wij weten niet wie het scheepje van Petrus thans besturen moet.

De Geest Gods zweeft boven de wateren, Deze zal ons leiden, en de stormen zoolang vastleggen, Hij zal nederdalen over een onzer Priesters en hem aanwijzen als Christus' plaatsbekleeder om diens kudde te weiden. Geen angsten, geen vreeze; LEO XIII is wel gestorven, maar DE PAUSEN sterven niet, het Oppergezag in Gods Kerk blijft bewaard en gehandhaafd.

LEO XIII is een groot Paus geweest. Als klassiek letterkundige, fijn diplomaat, voorzichtig bestuurder heeft hij ontzag afgedwongen van geheel de wereld. Zijn machtige invloed bepaalde zich niet alleen tot het inwendig bestuur van Gods Kerk, maar op verzoek der vorsten zelven strekte deze zich ook uit tot zuiver wereldlijke zaken. De koninklijke grijsaard werd geëerbiedigd en gehuldigd door de machtigsten dezer aarde, omdat Hij als geestelijk Opperhoofd van millioenen en millioenen het steunpunt was en de waarborg van alle gezag. Zijn macht kan nimmer worden verkort, zijn stem zal altijd gehoord *moeten* worden, zijn troon kan niet aan 't wankelen worden gebracht door anarchie of nihilisme.

LEO XIII heeft aan de wereld de grootheid, de hooge verhevenheid van Gods Kerk geopenbaard. De Katholieke Kerk heeft onder zijn roemrijk en gezegend bestuur haar kracht getoond als leerares der volken om hen te onderwijzen en te beschaven. Onder zijn leiding, op zijn initiatief werden de moderne wetenschappen meer algemeen beoefend, ook buiten den kring der zoogenaamde „geleerden." Niet bevreesd voor de onpartijdige resultaten der ware wetenschap moedigde Hij de studie der sterrenkunde, archeologie, natuurkunde en wijsbegeerte aan, stelde door zijn milddadigheid velen in staat zich op deze kostbare studiën toe te leggen, opende de bibliotheken van het Vatikaan en riep daardoor tal van geleerden naar Rome, om in de rijkste bronnen der wereldgeschiedenis te putten, overtuigd, dat de onvervalschte waarheid den luister van Gods Kerk slechts kon vermeerderen.

LEO XIII heeft getracht het christelijk karakter de wereld in te drukken.

Vorsten zijn vazallen van Christus, den Koning der koningen, die hun zijn gezag leende.

De volken zijn allen broeders, kinderen van een Vader, die in de hemelen is. Zij allen zijn onderworpen aan het gezag, in welken vorm dit zich ook moge openbaren.

De arme, arbeidende klasse heeft zijn plichten, maar ook zijn rechten. De werkman is geen slaaf, maar dienaar van zijn heer. Beiden hebben zij elkanders kracht en steun noodig. Broederlijk moeten zij samen werken, niet als vijanden tegenover elkander staan.

De jeugd moet deugdelijk gevormd worden door de ware, degelijke wetenschap, niet schitteren door waanwijsheid, welke geen voedsel geeft aan het verstand, geen leiding aan het leven, geen heiliging aan de daden.

Maar waar zouden wij eindigen, zoo wij alles wilden opsommen, wat Paus Leo deed om de wereld christelijk te maken. Zijn talrijke encyclieken zijn monumenten meer onvergankelijk door hun onvervalschte leer dan de gedenkteekenen van andere groote mannen uit brons gegoten.

Met Paus Leo verdwijnt een stuk geschiedenis; Hij was gedurende een kwart eeuw het ware middelpunt der historie.

Vertrouwvol zien wij in de toekomst nu Hij de banen zoo breed heeft gemaakt en geëffend, berekend om de triomphtocht der Kerk te vieren. Jammer, dat Hij zelf de volle glorie van het Pausschap niet heeft mogen aanschouwen. Maar thans zal hij zijn armen, van boeien bevrijd, krachtig omhoog heffen als een andere Mozes om te smeeken voor zijn volk te midden van den strijd. Door zijn gebed zal de eindvictorie spoedig worden bevochten.

De geurige rozen, die Hij telkenjare in de Octobermaand tot kransen samenvlocht ter eere zijner lieve Moeder Maria, zal Hij onverwelkt terugvinden in het Hemelsch Sion. Zij zullen hem een troon zijn aan de voeten der Maagd, zoo kinderlijk vereerd, zoo hoog door Hem verheven. Daar zal Hij ons ten voorspraak wezen, opdat het hemelsch licht steeds Gods Kerk bestrale en wij allen eens komen tot het eeuwige licht.

* * *

Graaf JOACHIM VINCENT PECCI, vierde zoon van graaf DOMENICO LODOVICO PECCI en gravin ANNA PROSPERI–BUZI, werd te Carpineto geboren 2 Maart 1810.

Werd Priester gewijd...	31 Dec. 1837.
Benoemd tot Delegaat van Benevento............	Feb. 1838.
Benoemd tot Delegaat van Spoleto..................	Mei 1841.
Benoemd tot Nuntius van België..................	Jan. 1843.
Titulair aartsbisschop van Damiette......	19 Feb. 1843.
Benoemd Bisschop van Perugia......	1845.
Reis naar Londen, Parijs, Rome..................	1846.
Intocht in Perugia......	26 Juli 1846.
Verheven tot het Kardinalaat..................	19 Dec. 1858.
Gekozen tot Paus	20 Feb. 1878.
Gekroond als Paus	3 Maart 1878.
Gestorven	19 Juni 1903.

In het zes en twintigste jaar zijner regeering. Hij was de 263ste in de rij der Pausen.

MGR. C. BLOMMERDE.

Curaçao treurt, Curaçao weent. De kolonie heeft een harer beste burgers verloren! Een man, een Priester, die geheel zijn volle leven geofferd heeft voor Curaçao.

Dinsdagavond klokslag tien uur overleed Mgr. C. BLOMMERDE aan hartverlamming. Vier maanden achtereen heeft hij geleden en zich voorbereid tot dit laatste oogenblik zijns levens, waarop zijn ziel verschijnen zou voor den rechterstoel van den Oppersten Rechter. De beroerte, welke hem trof den 14den Maart, vond hem verslonden in het gebed. Oogenschijnlijk was deze aanval zoo gering, dat men in 't begin weinig de gevolgen vreesde.

Mgr. BLOMMERDE echter gevoelde wel, dat deze ziekte een ziekte tot den dood zou wezen en herhaalde voortdurend, dat hij niet meer zoude genezen. De zwakte van zijn linkerhand en been bleef aanhouden, en boezemde ook anderen eenige onrust in. Zijne vrienden geloofden wel niet, dat de hartelijkste hunner medepriesters zoo spoedig sterven zouden, maar toch vreesden zij, dat hij niet meer in volle kracht zijn bediening zou kunnen waarnemen. De pijnen namen toe, benauwdheden overvielen hem, zijn hart werkte ongeregeld. Niet eerder werd nu de hooge lijder gerust, voordat Z. D. H. Mgr. J. J. A. VAN BAARS op de vigilie van Pinksteren hem de H. H. Sakramenten der stervenden had toegediend. Nu meende Mgr. BLOMMERDE zeker spoedig te zullen sterven. Maar zijn lijden werd nog verlengd, zijn geduld nog langer beproefd. Roerend was het in die laatste weken, toen hij zich ieder oogenblik gereed hield om voor zijn Schepper te verschijnen, roerend was het te zien, hoe deze ijverige Priester, die geheel zijn leven gewerkt had voor zijn Meester met al de talenten, die hem geschonken waren, met vrees en angst het oordeel Gods afwachtte, slechts vertrouwend op de vele gebeden, welke voor hem gestort werden. Geen Priester mocht van hem heengaan, zonder hem gezegend te hebben en zijn gebed te hebben beloofd.

Weken lang heeft hij gewacht op den dood en verlangd met heel zijn ziel, dat deze toch komen mocht. De dood kwam, maar met eerbied. Deze Priester werd niet plotseling weggerukt te midden van hevige benauwdheden en pijnen, hij stierf kalm en rustig, na lang te voren te zijn gewaarschuwd, dat de dood komen zoude. Tot een uur voor zijn sterven bleef zijn geest helder en riep hij nog de zusters toe en strekte herhaaldelijk zijn hand uit tot de Eerw. Moeder Overste, die aan zijn sponde knielde, als om haar te bedanken voor de liefdevolle zorgen gedurende de laatste maanden, toen hij niet langer voor haar zorgen konde, maar haar verpleging behoefde.

Hij stierf, eindelijk, bijgestaan door zijn Bisschop, die uren achtereen was blijven bidden, hem telkens opwekkend om te sterven in vereeniging met God en diens lieve Moeder Maria, bijgestaan door zijn trouwen vriend, den Weleerw. Pater Rector V. M. ZWIJSEN, die lange nachten bij hem heeft gewaakt, hij stierf in tegenwoordigheid van meerdere Priesters en zusters, die met en voor hem baden.

Mgr. C. BLOMMERDE was een der waardigste Priesters van het Vicariaat, zijn opofferende arbeid werd openlijk erkend door Z. H. den Paus door hem tot eere–kamerheer te verheffen en H. M. de Koningin benoemde hem tot ridder van den Nederlandschen Leeuw. Hij zelf zocht eer noch aanzien, maar vroeg nederig om begraven te mogen worden in het blanke kleed van den H. Dominikus, wiens zoon en navolger hij was, nadat hij, eenige jaren geleden, in diens Derde Orde was getreden.

Niet licht zullen zijn medearbeiders

hem in gehoorzaamheid en ijver nabijstreven, maar zeker nimmer zijn weldadigheidszin overtreffen. De armen verliezen in hem een vader en weldoener.

Vooral voor de jongelingschap had hij alles over, zijn vreugde en glorie was het hen te vormen tot degelijke christenen en nuttige burgers der maatschappij. Veel teleurstelling heeft hij hierbij moeten ondervinden, maar hij troostte zich met nog meer wel te doen.

Negen jaar lang heeft hij geleefd, als engel der vertroosting, te midden der zieken, den ongelukkigen ten troost, den weezen een zorgzamen vader. Voorwaar deze Priester had een edel, een ridderlijk hart. De tranen, welke over hem zijn gestort, waren tranen des harten van diepgevoelde droefheid over het verlies van een trouwen vriend en heiligen Priester.

De Hoogeerwaarde Heer Mgr. C. Blommerde werd geboren den 9den Maart 1837, zoodat hij den leeftijd van 66 jaren bereikte. Drie jaar geleden hebben wij luisterlijk zijn veertigjarig priesterfeest gevierd tegelijk met den veertigsten verjaardag van zijn aankomst op Curaçao. Den 30sten September 1860, door Z. D. H. Mgr. Van Genk, te Breda priestergewijd, zeide hij, gehoor gevend aan den roepstem van Mgr. Kistemaker z. g. reeds op 14 October aan zijn bloedverwanten vaarwel, maar door tegenwind verhinderd kon hij eerst den 28sten d. a. v. uitzeilen en landde hier op 14 December van hetzelfde jaar.

Zijn geheele priesterlijk leven van 43 lange jaren heeft hij dus gewijd aan onze kolonie. Het waren jaren van inspannenden arbeid en heldhaftige zelfopoffering. Slechts eenmaal heeft hij zijn bloedverwanten weergezien. Noch hun liefde, noch de rijke aanbiedingen van hun geld kon hem in het vaderland terughouden, hij bracht alles grootmoedig ten offer om te leven op zijn bemind Curaçao, waar hij thans rust te midden zijner vrienden. Zijn aandenken zal bij ons in zegening blijven.

EEN BLOEM OP HET GRAF

VAN

MIJNEN HOOGGESCHATTEN, ONVERGETELIJKEN VRIEND

Mgr. C. BLOMMERDE,

Eere-Kamerheer van Z. H., Ridder van den Ned. Leeuw, en laatstelijk Directeur van het St. Elizabeths-Gasthuis, enz. enz.

✠ 21 JULI 1903.

Sta toe, o *Vriend*, die henen gingt,
Dat U een *vriend* een klaaglied zingt
Als echo zijner smarte!
Een kerkeklok gelijk' mijn stem!
Vaak prees zij en bezong zij hem;
Nu klaagt zij 't leed van 't harte.

Eens gaf men U der Riddren eer,
En 't kleed van Leo's Kamerheer;
Gij blonkt in jubelluister
Als veertigjarig Priester Gods
En zwoeger op deez' harde rots;
Nu zinkt ge in 't graf, in 't duister!

O Vriend, wiens weerga 'k nergens vond,
Die in mijn smarte- of vreugdestond
Mijn leed of blijdschap deelde,
O Grijsaard, wien een eerekroon
Van zilvren haren, vol en schoon,
Om 't hooge voorhoofd speelde!

Waar zijt ge nu, der zieken troost,
Gij, Vader van 't verweesde kroost,
Gij, steun van al wie treurde,
Die hand en hart steeds open hadt
En met uw rijken liefdeschat
Uit 't slijk den arme beurde?

Waar zijt gij, trouwe priester Gods,
Wiens eenig doel en hoogste trots
Was, nederig te leven!
Gij vluchtte de eer; maar op den voet
Volgt U verheffing en een stoet
Van die U eere geven.

Waar zijt gij, priester, die het zwaard
Van 's Heeren Woord, fier, onvervaard
Als ridder Gods hanteerde?
Dat zwaard sloeg wonden fel en diep,
Als men den slaap der zonde sliep;
't Bracht leven, waar 't bezeerde.

Ach, stom is thans uw gulden mond!
Uw hand deelt geene gaaf meer rond
Uit 's harten liefdebronne!
Maar 't voorbeeld, dat gij achterliet,
Het spreekt tot ons; 't verduistert niet;
't Blijft ons een heldre zonne.

Waar zijt gij? Op den akker Gods
Rust 't stoffelijk deel op harde rots.
Uw ziel vloog naar de sfeeren,
Waar God verblijft en de Englenschaar.
Ach, zie op hen, die bij uw baar
Uw naam en deugd vereeren!

M. Victor Zwijsen,
Rector.

Curaçao, 22 Juli 1903.

Eenige West-Indische Cultuurgewassen

II.

De Kokospalm (Cocos-nucifera.)

Deze palm is zeer zeker een van de nuttigste boomen der Tropische gewesten. Er is bijna geen deel dezer plant, dat niet voor een of ander doel wordt gebruikt, het belangrijkste evenwel, wat de kokospalm oplevert, zijn de vruchten. De vermenigvuldiging geschiedt door middel van de noten. Men kiest daartoe volkomen rijpe noten met volle groote oogen, afkomstig van niet te jonge, maar ook geenszins van oude boomen. De noten, welke zijn ingezameld gedurende de maanden Februari tot Mei zijn gewoonlijk het meest rijk aan olie en genieten daarom de voorkeur bij het planten. Noten, genomen van oude boomen hebben kleine oogen. De jonge plant daaruit verkregen zal dun, week en ongeëvenredigd lang zijn, terwijl de toekomstige boom, indien hij al gaat dragen, dit ongeregeld zal doen en nog wel met geringe opbrengst. Om verschillende, niet minder overwegende, redenen zal men doorgaans slechte resultaten verkrijgen bij het planten van noten afkomstig van te jonge boomen. De plantnoten mogen niet van den boom zijn gevallen maar geplukt en in een mand naar beneden gelaten. Dit laatste natuurlijk om te voorkomen, dat er barsten in de vrucht ontstaan, waardoor o. m. waterverlies wordt veroorzaakt. Na de inzameling mag men de noten niet onmiddelijk planten, maar moeten ze minstens eene maand zorgvuldig worden bewaard. Echter is het ook weer af te keuren tusschen de inzameling en het planten veel meer tijd dan ongeveer eene maand te laten verloopen. De noten plant men op zoo noodig eenigszins verhoogde bedden, waar ze geen last hebben van stilstaand water en de bodem niet te hard is, zoodat de wortels niet worden verhinderd in den grond te dringen. Zeer goed kan men bij 't kweeken van jonge planten gebruik maken van bloempotten gevuld met goede aarde en zand. Men stelle de planten niet te veel bloot aan den invloed der zon. Algeheele ontrekking aan dien invloed is echter ook weer verkeerd. De zaadbedden worden flink en ongeveer twee voet diep omgespit, alle steenen, wortels van boomen, enz. verwijderd en daarna de noten op onderlinge afstanden van ongeveer een voet plat op zij een paar duim diep in de aarde bedolven. Eene voorafgaande bemesting met een mengsel van zout en houtasch of van asch alleen, nog beter met een mengsel van zout, zeezand en asch van den bast der noten en van verbrand loof moet aanbevelenswaardig zijn. Waar deze asch niet is te verkrijgen zal men een zeer goed gebruik kunnen maken van kunstmeststoffen voor kali en phosphorzuur. Vooral eene kali-bemesting, door middel van de een of andere geconcentreerde kalimeststof, als bijv. chloorkalium, dat, naast gewoon keukenzout, 30—58 % kali in den vorm van chloorkalium bevat. Niet alleen dat men hiermede de zoo noodige kali, maar ook de door dezen palm naar 't schijnt zoo geliefde chloorverbindingen aanbrengt. De volgende aschanalyse van kokosnoten geeft m. i. met sprekende cijfers aan, hoe nuttig meermalen eene speciale bemesting met eene dusdanige kalimeststof (en misschien nog bovendien met eene phosphoszuurbemesting), kan werken.

Weder zij 't mij vergund te wijzen op het *noodzakelijke* en het *hoogst nuttige* van proefnemingen in dezen zoowel als in alles wat met Cultuur verband houdt. Volgens mijne bescheidene opinie kan het nemen van oordeelkundige proeven nooit genoeg [illegible].

Op 100 deelen aschbestanddeelen bevat:

Aan	kokosnoten melk:	de kern der kokosnoten.
Kalk	3.7 deelen	4.6 deelen.
Magnesia	6.6 „ „	9.4 „ „
Phosphorzuur P_2O_5	20,5 „	17. „ „
Kali	55,2 „ „	43,9 „ „
Natron	0.7 „ „	8.4 „ „
Chloor	10.4 „ „	13.4 „ „

Curaçao Juli 1903.

G. B. Dussel.

(Wordt vervolgd.)

Ingezonden Mededeelingen.

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Kerkelijke berichten.

Maandag ll. is Z. D. H. Mgr. J. J. A. Van Baars met de *Gouverneur Van Heerdt* van Bonaire teruggekeerd.

Donderdag heeft Z. D. H. het H. Vormsel toegediend aan 185 personen in de parochie van St. Maria.

Vrijdag werd in de kapel van het St. Elizabeths-gasthuis een pontifikale Mis van requiem opgedragen voor de zielerust van Mgr. C. BLOMMERDE. Tal van geloovigen woonde deze indrukwekkende plechtigheid bij. In korte bewoordingen teekende Monseigneur na het eindigen der H. Mis het opofferend leven van den ontslapene, vooral gedurende de laatste jaren, toen hij rector was in het gasthuis. De herinnering aan Mgr. BLOMMERDE in zijn leven en handelen op de plaats zelve, waar hij zoovele malen gesproken had, maakte diepen indruk op de aanwezigen.

* *

Dinsdag a. s. om 7 ure zal een pontifikale uitvaartdienst worden opgedragen voor de zielerust van Mgr. BLOMMERDE in de Rozenkranskerk op Pietermaai, daar de verbouwing der St. Anna-kerk nog niet beëindigd is.

Woensdag a. s. zal in de St. Annakerk een plechtige H. Mis van requiem voor Mgr. BLOMMERDE worden opgedragen.

Officieele berichten.

Bij Gouvernements-beschikking, is:

1°. aan den Heer C. R. DEBROT, Rooimeester op het eiland Bonaire, tevens aangewezen om bij afwezigheid of verhindering uit welken hoofde ook van den Hypotheekbewaarder op dat eiland, dezen te vervangen, met ingang van den dag van zijn vertrek, twee maanden binnenlandsch verlof verleend, met vergunning om zich naar Venezuela te begeven.

2°. Den Heer H. J. T. BOOMGAART, lid der commissie belast met de viering van den verjaardag van H. M. de Koningin, op zijn verzoek, eervol ontslag als zoodanig verleend;

3°. de Heer J. F. QUAST benoemd tot lid van de bovengenoemde commissie.

4°. met ingang van 1 Augustus a. s.: De brigadier bij de brigade maréchaussées alhier, S. F. JONCKHOUT, tijdelijk als zoodanig ontheven;

5°. Genoemde JONCKHOUT tijdelijk belast met de werkzaamheden van assistent-loods aan de St. Annabaai.

* *

De Commissie tot het aanbieden van een album met fotografieën aan H. M. de Koningin maakt bekend, dat de bijeengebrachte verzameling Maandag a. s., des voormiddags van 9–12 uur, in de vergaderzaal van den Kolonialen Raad voor belangstellenden ter bezichtiging zal gesteld worden.

Posterij.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

Hariette Brouwer, Carmen Guarnet, Rafael Glass, A. Levy, Toribio Portillo, Alexes van Uytrecht, Eyoxtin Veeres.

De dood des Pausen.

De kabel heeft ons het smartvol bericht gebracht van het overlijden des Pausen. Mgr. VAN BAARS is nog niet officieel verwittigd, daar dit gewoonlijk per brief geschiedt. Omdat echter aan het kabelgram niet te twijfelen viel, heeft Z. D. H. last gegeven driemaal daags de klokken te luiden, zoolang 't lijk van den betreurden Opperpriester boven aarde staat en gedurende denzelfden tijd op de kerken de vlag halfstok te hijschen.

Dit voorbeeld is door verschillende particulieren gevolgd.

Van zeer veel zijden is aan Z. D. H. rouwbeklag gebracht.

In de verschillende parochies zal deze week de uitvaartdienst gezongen worden, de pontifikale Mis zal om bovengemelde reden eerst later plaats hebben.

De kabel bracht ons nog de volgende bijzonderheden: De doodsstrijd heeft volle vier uur geduurd. Kardinaal VANUTELLI gaf Z. H. de absolutie, waarop de Paus al de aanwezigen zegende. Toen sprak hij tot de hem omringende kardinalen:

„Aan U vertrouw ik de H. Kerk toe, vaarwel voor het laatst, ik sterf."

De koning van Italië heeft aanstonds na ontvangen bericht van 's Pausen dood de telegraaf ter beschikking gesteld van Kardinaal RAMPOLLA, deze seinde naar alle landen. De publieke gebouwen in Rome en vele particuliere hebben de vlag halfstok. De koning, die in Racconigi was, telegrafeerde aan den voorzitter van den ministerraad: „Niettegenstaande de oneenigheid tusschen ons, is het verlies groot van het wijze Opperhoofd, dat den godsdienst van mijn volk bestuurde."

Op het oogenblik zijn 27 kardinalen te Rome. Het lijk ligt tentoongesteld in de St. Pieter in een chapelle ardente, en zal heden in den namiddag begraven worden in de basiliek van St. Jan van Lateranen. Het werd vier dagen geleden gebalsemd.

Dr. LAPPONI heeft bekend gemaakt, dat Z. H. gestorven is aan de gevolgen van (*pneumonia*) longontsteking, waar is bijgekomen (*pleuritis haemorrhagica*) borstvliesontsteking.

De rouwplechtigheden zullen nog drie dagen worden voortgezet.

Denkelijk komt het Conklaaf den 1sten Augustus bijeen.

Begrafenis van Mgr. C. BLOMMERDE.

Woensdagmiddag vijf ure verdrong zich een ontelbare menigte nabij het gasthuis, daar de kapel reeds uren te voren dicht bezet was, en alle ontvangstkamers gevuld met belangstellenden. Ten zeerste zal het door de katholieke bevolking worden gewaardeerd, dat de HEG. heer Gouverneur met zijn adjudant des morgens reeds om 11 ure ten paleize van den bisschop een bezoek van rouwbeklag aflegde. Ongesteldheid verhinderde ZHEG. persoonlijk de begrafenis bij te wonen, maar hij zond toch als zijn vertegenwoordiger den adjudant, den WEG. heer G. J. C. ZIMMERMANN. Ook de verschillende autoriteiten, de Raad van Bestuur, de Koloniale Raad, het Hof, de heeren consuls, de geneesheeren van de stad en tal van voorname particulieren namen aan de plechtigheden deel, welk door Mgr. VAN BAARS werden verricht. Het diepgevoelde woord van dank, dat Z. D. H. na de begrafenis sprak, zal voorzeker allen hebben getroffen, want zulk een buitengewoon groote menigte van personen van verschillenden stand en rang op het kerkhof, langs de wegen, tot zelfs op de bergen getuigde, dat hier ten grave werd gedragen een buitengewoon groot man, een ridderlijk Priester.

„El Imparcial."

Met warmte drukken wij de vriendenhand, welke onze geachte Collega *El Imparcial* ons biedt bij het intreden van zijn dertigsten jaargang. Van ganscher harte wenschen wij hem zoo mogelijk nog grooter succès bij zijn arbeid, nog meer moed en volharding in den zwaren strijd van de journalistiek. Immer hopen wij in hem een trouwen vriend en machtigen bondgenoot te erkennen.

Het Vredefeest.

Gisteravond was het park Wilhelmina fantastisch *a giorno* verlicht en voerde de militaire kapel een klassiek program uit. In en om het park bewoog zich een zeer talrijk publiek. Het was het vredefeest van Venezuela.

De consulaire agent had dit feestje geörganiseerd, omdat na de inneming van *Ciudad Bolivar* en de gevangenneming van ROLANDO en anderen de revolutie tegen CASTRO als geëindigd wordt beschouwd. Wij hopen, dat dit werkelijk zoo is.

Verbeteringen.

De zitplaatsen op het achterdek van de *Gouverneur Van Heerdt* zijn zeer bekrompen, vooral hebben de eerste klas passagiers veel last van den helmstok, die tot dusverre voor het wenden van het roer werd gebezigd. Voortaan zal daar een stuurrad worden aangebracht, dat weinig plaats inneemt en dus de zitplaatsen verbetert.

Naar wij vernemen zal ook de zonnetent wat hooger en netter worden gespannen, en wat nog het voornaamste is, de passageprijzen worden herzien. Als nu de arme zieken maar niet vergeten worden en voor hen de mogelijkheid wordt opengesteld om kosteloos naar het hospitaal getransporteerd te worden.

Bonaire.

Dinsdag ll. heeft de zoo druk besproken en voorbereide verkiezing van den nieuwen landraad plaats gehad. Er werden uitgebracht 38 stemmen: op HOSÉ ROSA HERRERA 30 op J. BODENBURG HELLMUND 8, zoodat de eerste is gekozen.

Plaatsgebrek.

De volgende week hopen wij te beginnen met de bespreking der tentoonstelling.

Buitenland.

Frankrijk. — De Fransche Kamer behandelde de door de regeering voorgestelde aanvulling van de wet op de congregaties. Deze aanvulling boogt niets min of meer dan de religieuzen, die hun religieuze kleederen hebben uitgetrokken en dus gewone Fransche burgers zijn geworden, desniettemin te verbieden in de eerste drie jaren na hun uittreden, in de gemeente, waar vroeger de inrichting was gevestigd of in een daaraan grenzende gemeente aan een onderwijsinrichting werkzaam te zijn. Deze bepaling gaat zelfs aan vele vrienden van het kabinet te ver; doch Combes houdt er onverbiddelijk aan vast, zoodat de meerderheid hem wel volgen moet. Discussie is haar echter in deze omstandigheden minder aangenaam. Deze wordt dan ook zooveel mogelijk gesmoord. Men belette zelfs aan een lid der rechterzijde een namens deze ingediend amendement te verdedigen. Het centrum en de rechterzijde verlieten toen de zaal en publiceerden volgende verklaring:

„Daar de ministerieele meerderheid stelselmatig geweigerd heeft den spreker der minderheid, die een door hem ingediend amendement wilde toelichten, aan te hooren, heeft de geheele oppositie zich teruggetrokken als protest tegen de tyrannie der meerderheid en haar voor het land de verantwoordelijkheid latende van haar geweldaden en aanslagen op de vrijheid."

Het wetsontwerp werd daarop aangenomen met 329 tegen 66 stemmen, onmiddellijk gevolgd door de aanneming met 308 tegen 14 stemmen van de volgende resolutie:

De Kamer noodigt de Regeering uit van haar bevoegdheden gebruik te maken om de ontbinding van elke congregatie te gelasten, waarvan blijkt dat zij opgeheven inrichtingen heeft heropend.

Onder de Kamerleden werd een geelboek rondgedeeld over de verhouding van Frankrijk tot den Heiligen Stoel. Er zijn 26 stukken in opgenomen, waarvan het eerste stuk is gedagteekend 22 Mei 1899 en het laatste 24 Juni 1902. Het gaat dus over de laatste maanden van het ministerie Dupuy, het geheele ministerie Waldeck-Rousseau en de eerste maanden van het bewind van Combes. Het boek is te splitsen in drie gedeelten, waarvan het eerste handelt over de verhouding en de betrekkingen in het algemeen, het tweede meer bepaald over de voorbereiding en aanneming van de congregatiewet van 1 Juli 1901. Het derde deel behelst de onderhandelingen over den uitleg der wet, door Waldeck-Rousseau en later Combes bij de uitvoering van hare bepalingen.

In den eersten brief deelt de Fransche gezant bij den Paus zijnen minister mede, dat Z. H. ongerust is over de plannen der regeering op het gebied van de vrijheid van onderwijs en het recht van vereeniging. Delcassé antwoordt den gezant 25 Mei 1899, dat de minister-president (Dupuy) volstrekt niet de bedoeling heeft op het beginsel van de vrijheid van onderwijs inbreuk te maken. Wat het recht van vereeniging betreft, dat blijft natuurlijk gehandhaafd onder voorbehoud, wel te verstaan, van die waarborgen, welke elke regeering moet eischen.

Het Geelboek bevestigt den indruk dat Dupuy en Waldeck-Rousseau heel wat minder vijandelijke bedoelingen hadden tegen de Kerk, dan Combes, die is opgetreden om hun wetten uit te voeren en hun plannen te verwezenlijken.

De „Osservatore Romano," het bekende orgaan van het Vaticaan, bevat een artikel, naar aanleiding van het door de Fransche regeering uitgegeven Geelboek over de verhouding van Frankrijk tot den Heiligen Stoel.

De „Osservatore" zegt, dat Delcassé heel wat moeielijkheden moet gehad hebben om de documenten, die hij gepubliceerd heeft, bij elkaar te zoeken. Er ontbreken er in elk geval een hoop, volgens het blad; het Geelboek is hoogst onvolledig. Men kan toch niet goed aannemen dat in de periode, waarin de strijd tegen de congregaties op zijn scherpst was en de Heilige Stoel dus niet overschillig onder kon blijven, de betrekkingen tusschen den Franschen gezant en de Heiligen Stoel zich bepaald hebben tot een onderzoek van eenige punten van ondergeschikt belang. Officieel was gegeven het

woord, dat de wet van Juli 1901 niet zou worden toegepast op de scholen die bestonden krachtens de wet van 1886.

Duitschland. — De uitslag van 180 herstemmingen — is thans bekend. Dank zij den steun van het centrum en van de conservatieven, hebben de nationaal-liberalen het nog al aardig opgehaald. Bij herstemming werden nog 44 hunner gekozen. De vrijzinnige volkspartij en de vrijzinnige vereeniging, die de eerste maal met niets uit den strijd kwamen, veroverden 20 en 9 zetels, de conservatieven 20, het centrum 12, de vrij-conservatieve 13, de sociaal-democraten 25 enz.

Ziehier den toestand in vergelijking van den ouden Rijksdag:

	1898	1904
Conservatieven	52	52
Vrij-conservatieven	20	19
Centrum	107	100
Polen	14	16
Anti-semieten	12	9
Nationaal-liberalen	53	51
Vrijz. vereeniging	15	9
Vrijz. volkspartij	28	21
Zuid-volkspartij	7	6
Socialisten	58	81
Bund der Landwirte	3	0
Welfen	3	3
Elzasser	10	9
Beiersche boerenb.	3	7
Denen	1	1
Wilden	10	11
	395	395

Het belangrijkst is dus de sociaal-democratie vooruitgegaan. Niet prettig voor den keizer, die indertijd zeide: "De sociaal-democratie, laat die maar aan mij over; daarmee zal ik het wel klaar spelen."

Intusschen hebben de sociaal-democraten hun langprater Antrick verloren, den man, tegen wien zelfs een Troelstra het zou moeten afleggen: 18 uren heeft hij indertijd over één ontwerp gepraat.

Gevallen zijn de nationaal-liberale leider Bassermann, het oude Centrumslid Letocha, de bekende anti-semiet Ahlwardt.

Bijna een derde deel van den Rijksdag bestaat uit nieuwelingen.

De socialisten, als op één na de sterkste partij, hebben recht op den post van ondervoorzitter. Het Centrum zou daarop geen tegenwerpingen kunnen maken, zoodra de socialistische cantidaat beloofde mee te zullen doen aan de beleefdheden, die het bureau den keizer pleegt te bewijzen. Van die beleefdheden zullen de socialisten echter ook nu nog niets willen weten, en daarom zal wel geen socialist gekozen worden tot vice-president.

Servie. — Koning Peter heeft Donderdag 25 Juni zijn „blijde incomste" binnen Belgrado gevierd. Nadat hem aan de Servische grens, naar 's lands wijs, op een zilveren schaal brood en zout aangeboden was, kwam hij te tien uur te Belgrado, waar in de kathedraal door den schismatieken Metropolitaan, in tegenwoordigheid der hooge geestelijkheid, alleen een Te Deum werd gecelebreerd. Uit de kerk begaf de Koning zich naar het nieuwe Paleis, waar de Skoeptschina en de Senaat te zijner ontvangst vergaderd waren. Uit naam van de nationale vergadering werd hij er welkom geheeten door den president van den Senaat, aan wien hij antwoordde dat hij zou regeeren in overeenstemming met het Parlement en zijn Koninklijk woord zou houden. Hij drukte daarop den senatoren en afgevaardigden een voor een de hand. De Ministers had hij reeds begroet aan het station, waar Avatiomavitch hem het welkom had toegeroepen en hem zijn collega's had voorgesteld. De Minister van Oorlog presenteerde daarna de generaals en de gezanten van Rusland en Oostenrijk, de eenige die op hun post waren gebleven.

Te zijner begroeting was daar ook een deputatie uit den gemeenteraad, aan welke den Koning de toezegging deed, dat hij Belgrado zou maken tot een centrum, het Servisch ras waardig.

De Koning, die in generaals-uniform was, deed ten slotte zonder escorte een rit door de stad, door de bevolking overal hartelijk toegejuicht. In den namiddag werden volksfeesten gegeven, terwijl een algemeene illuminatie en een voorstelling in den Schouwburg den eersten feestdag besloot.

Daarna volgde de eedsaflegging van den Koning in het nieuwe paleis, onmiddellijk gevolgd door een parade, waarbij — zeldzaam bewijs van goeden smaak — het regiment dat in den nacht van 10 Juni het paleis omsingelde en de moordenaars in zijn gelederen telt, als eere-regiment dienst doet.

De Koning denkt er dan ook niet over, de moordenaars te straffen. Aan een medewerker van de *Neue Wiener Tageblatt* verzekerke hij, dit niet te kunnen doen. Hij is een constitutioneel vorst en moet het besluit eerbiedigen van de nationale vergadering, die aan het leger een votum van dank had uitgebracht. Hij kan zich onmogelijk verzetten tegen de uitspraak van de wetgevende macht. Bovendien zijn de door haar genomen besluiten vóór zijn verkiezing genomen.

Dagen achtereen zijn er schouwburgvoorstellingen voor het volk en opvoering van de toepasselijke verheerlijking der Karageorgewitch's. Vrijdag ontvangst van het corps diplomatique — dat last heeft gekregen van de verschillende regeeringen om Belgrado te verlaten! van de leden der regeering, van de geestelijkheid en van het leger. Een groot volksfeest op Toptchider besluit de feesten.

Een der eerste regeeringsbesluiten van Koning Peter is geweest de Takovaorde, door Milosj den Groote gesticht, op te heffen en die te vervangen door de Topolo-orde, genoemd naar het geboorteoord van prins Alexander Karageorgewitsh. De damesorde door Koningin Draga ingesteld, is eveneens bij decreet opgeheven.

Een der eerste daden van koning Peter zal voorts zijn de ontbinding van de Skoepschina en den Senaat en 't uitschrijven van verkiezingen onder het stelsel van de Grondwet van 1888, waarna een nieuw ministerie zal benoemd worden, waarschijnlijk een ministerie van ambtenaren.

Het „Neue Wiener Abendblatt" bevat een interview met den Servischen gezant te Londen, waarin deze ontkent, dat de Engelsche gezant te Belgrado is teruggeroepen. De diplomatieke betrekkingen zijn niet afgebroken, maar geschorst. Engeland zal den Koning erkennen, maar zal tot de instelling van een enquête en bestraffing der schuldigen adviseeren.

Engeland. — Engeland heeft op Malta een staatsgreep gedaan. Op 22 Juni las de gouverneur van Malta aan de in het paleis verzamelde autoriteiten van het eiland een Kabinetsorder van den Koning en beschikkingen der Rijksregeering, waarbij de grondwet der kolonie werd gewijzigd en de rechten der gekozen leden van den wetgevenden Raad werden ingekrompen. De kolonie wordt door den gouverneur en een regeeringsraad van tien leden bestuurd. De wetgeving berust bij een wetgevenden Raad, waarvan tot dusver 6 leden door de regeering benoemd werden en 13 door verschillende kiezersklassen werden gekozen (drie door den adel, drie door de gestudeerden en zeven door censuskiezers). Plaatselijke bestuursorganen bestaan op het eiland niet. De grondwet is nu zoo gewijzigd, dat het aantal door de Regeering te benoemen leden van den wetgevenden Raad van zes op negen wordt gebracht en dat der te kiezen leden tot 8 verminderd, waardoor de Regeering dus over de meerderheid in het college beschikt.

De oorzaak van dezen kleinen staatsgreep ligt in de taal-quaestie. De volkstaal der Malthesers is een Arabisch dialect met een groot aantal Italiaansche woorden verrijkt. Italiaansch was tot dusver de rechtstaal. In 1899 werd echter een beschikking genomen, dat tot 1919 de rechtstaal Engelsch moest zijn. De beschikking zette onder de Italiaansche partij veel kwaad bloed en het vorige jaar werd zij weer ingetrokken. De wetgevende Raad had van te voren reeds bepalingen gemaakt, waarbij de mogelijkheid werd geopend Engelsch bij de rechtspraak te gebruiken als onder de beschuldigden Engelschen waren.

Onlangs echter heeft Chamberlain de beschikking van 1899 weer van kracht verklaard. Daar komt nu bij, dat de taalquaestie thans ook bij het onderwijs is ter sprake gekomen. Bij volksstemming verklaarde de meerderheid zich voor het onderwijs in het Engelsch in de Staatsscholen, de meerderheid van den wetgevenden Raad, die Italiaansch gezind is, was hier echter tegen en schrapte de geheele onderwijsbegrooting, toen de gouverneur het Engelsch wilde invoeren.

Vandaar het conflict en de oplossing daarvan door de grondwetswijziging.

In Italië wekt het geval groote ontstemming.

TIJDTAFEL

van de stoomschepen der "Red D Line" tusschen

NEW-YORK,

PUERTO RICO, VENEZUELA en CURAÇAO.

1903.	Zulia	Philad.	Marcb.	Caracas	Zulia	Marcb.
Vertrekt van New-York	Juli 4	Juli 11	Juli 18	Juli 25	Aug. 7	Aug. 8
Komt aan te San Juan		16		30		13
Vertrekt van „		17		31		14
Doet Curaçao aan		19		Aug. 2		16
Komt aan te La Guaira	11	20	26	3	8	17
Vertrekt van „	12	22	26	5	9	19
Komt aan te Pto. Cabello		23		6		20
Vertrekt van „		24		7		21
Komt aan te Curaçao	13	25	27	8	10	22
Vertrekt van „	19	27	28	10	13	24
Doet La Guaira aan	20				17	
„ San Juan „		1		15		26
Komt aan te New-York	27	Aug. 6	Aug. 8	20	24	31

Dienst tusschen Curaçao en Maracaibo.

	Zulia	Merida	Merida	Merida	Zulia	Merida
Vertrekt van Curaçao	Juli 13	Juli 20	Juli 27	Aug. 2	Aug. 10	Aug. 17
Komt aan te Maracaibo	14	21	28	3	11	18
Vertrekt van „	18	24	31	7	15	21
Komt aan te Curaçao	19	25	Aug. 1	8	16	22

Drukker:
ALFREDO F. SINTIAGO.